

דברי ראש הממשלה ביד ושם ביום השואה

4 במאי 2005

בחושך הנערם הערב הזה מסביב על הרי ירושלים אנחנו מתייחדים עם קורבנות הפרק החשוך ביותר בתולדות האנושות - והטראגי ביותר בתולדות העם היהודי. ליל ביעותים שנמשך שש שנים תמימות והמית כשישה מיליון יהודים, מחה מעל פני האדמה אלפי קהילות יהודיות והחריב עולם יהודי מפואר.

השנה אנו מציינים 60 שנה לשחרור מחנות ההשמדה ולסיום מלחמת העולם השנייה. אבל יום השחרור לא היה יום של שמחה לעם היהודי. לא היה יום של שמחה לניצולי השואה.

מעניהם - שגזלו מהם את קרוביהם, את שמותיהם, את בגדיהם, את נעליהם, את שערם והפכו אותם למספרים - נוצחו. אך שמחת השיבה לחיים נמחצת תחת כובד הכאב המתעורר בנפש שעד עכשיו פקדה על עצמה בגבורה, כדי לשרוד, לא להרגיש דבר: כאב הבדידות, כאב החברים המתים, כאב הנעורים האבודים, כאב האדמה שהפכה לבית הקברות הגדול ביותר של העם היהודי.

אנטק צוקרמן וצביה לובוטקין, מגיבורי המרד בגטו ורשה, סיפרו איך עמדו ביום השחרור בודדים ומיותמים בתוך המון החוגגים הפולנים שסביבם, אבלים בתוך גל האושר הכללי, בין הטנקיסטים המתנשקים והפרחים שעפו באוויר.

הם מצאו עצמם על פרשת דרכים ועמדו בה תועים ואבודים. הם יכלו סוף סוף ללכת הביתה, אבל הבית נחרב מזמן. קצין רוסי יהודי אותו שאלו לאן כדאי ללכת, אמר להם - "אל תלכו למזרח ואל תלכו למערב. בשום מקום אין אוהבים אותנו".

כמו רבים מניצולי השואה, הם בחרו לעלות ארצה ובנו כאן - במדינת ישראל, מדינת היהודים, את ביתם החדש.

מחר אני נוסע לפולין להשתתף במצעד החיים. יחד איתי נוסעים ניצולי שואה ששרדו את התופת וברחו אף הם לעלות לישראל ולבנות בה את ביתם. ביקשתי מהם שייקחו איתם למצעד החיים את נכדיהם, חיילות וחיילים בצבא ההגנה לישראל.

כך הם יעמדו שם מחר, בבירקנאו, מלווים שוב בלובשי מדים - אך הפעם לא יהיו אלה חיילי אויב שטופי תאוות רצח, אלא נכדיהם שהם היום חיילי צה"ל, צבא ההגנה לישראל, חומת המגן של מדינת היהודים. זהו אולי הביטוי המובהק ביותר להבדל שבין הימים בהם הוצעדו יהודים בצעדות המוות להיום, כשאנו צועדים גאים במצעד החיים.

את לקח השואה לעם היהודי-למדנו. יהודים שוב לא יהיו בעולם בלא בית, בלא חוף מבטחים שאליו יוכלו למלט את נפשם ובלא כוח מגן יהודי שיידע להגן על חייהם.

את הלקח הזה מצווה האמא לבנה, בשירו של אורי צבי גרינברג, "קודש הקודשים":

"מארג גס לבושך. בני. לבוש חיילים. / ורובה על שכמך... / גם בשבת לא תחליף / את זה הלבוש, בני / אף בבוא הגואל וכתתו עמים חרבותם / לאתים והשליכו רוביהם אל האש / אתה לא, בני, אתה לא! / ... פן יקומו שוב הגויים ואספו ברזל / וקמו עלינו שוב ולא נהיה נכונים / כאשר לא היינו מוכנים עד עכשיו..."

לעולם שוב לא ימצאו אותנו לא מוכנים. לעולם לא.